

TELEGRAFUL ROMANU

Nr. 90. ANULU XIV.

Sabiuu, in 13/25 Novembre 1866.

In provincie din Monarchia pe unu anu 8 fl. Era peo jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a don'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Telegrafulu ese de doue ori pe septe-mana: joi'a si Duminec'a. — Prenume-ratiunea se face in Sabiuu la espeditura foiei pe afara la c. e. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretulu pronumeratiu-nei pentru Sabiuu este pe anu 7. fl. v. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pe treu celelalte parti ale Transilvaniei si pe

Rescriptulu regescu catra diet'a Ungariei cetitu in siediint'a casei de josu din 19 Noem. 1866.

Iubitiloru credinciosii!

Cu incredere neclatita in prevedinti'a divina si in alipirea leale a popóreloru Nóstre, ne apucámu iara de firulu afaceriloru dietei, a cároru punctu de manecare-lu insemnarámu in cuventulu Nostru de tronu, si de a cároru tinta finale de mare importantia si nestramutabile privimu Noi regularea constitutionale a legaturei singurateciloru párti ale monarchiei precum si restituiria cea curenda a formatiunei autonome de drepturi a iubitulu Nostru regatu Ungari'a.

Directiunea cea nefavoritoare, ce au luat resbelulu, carea nu s'au pututu complaná prin invingerile cele splendide ale armatei nóstre din Sudu si ale flotei, au nimicitu sperantiele acelea, cari le puneamu chiaru si fatia cu superioritatea puteriloru intrunite in contr'a Nóstra, in dreptatea lucrulu Nostru si in eroismulu celu gat'a de sacrificiu alu armatei Nóstre.

Cu privire la cercárele cele aspre ale sortiei, cari numai prin incordarea cea mai extrema a celoru gat'a de a se sacrificá, precum si a puteriloru spiritali si materiali ale popóreloru Nóstre se potu formá mai favorabile, Noi nu amu întârdiatu a le redá chiaru si sub conditiuni grele binecuvéntárele pácei, a cároru asigurare totudéun'a o amu numeratu intre grigile adencu simtite ale inimei Nóstre parintesci si ale datorintieloru Nóstre celoru mai inalte de regentu.

Evenimintele trecutulu cele fatali, precum si reprivintiile la schimbárele, ce s'au ivitu in relatiunile internatiunali, ceru acum in mesura mai mare si intr'adeveru nedenegabilu, cá sa grábimu din resputeri cu regularea trebiloru interne celoru nesecure pre bacea insemnata spre multiamirea cea cu dreptulu dorita a drepturiloru si pretensiuniloru constitutionali ale popóreloru Nóstre.

Dejá in rescriptulu Nostru regescu din 24 Iuniu a. c. amu apretiatu activitatea cea prompta, cu carea ne-au insotitu staturile si reprezentantii iubitulu Nostru regatu Ungari'a, adunati la dieta, in nisuintiele Nóstre si au inceputu a contribui si din partea loru la deslegarea problemei comune.

Cu atátu mai tare au trebuitu sa Ne para reu, de órece tocmai in tempulu acel'a amu fostu necesitati a amaná diet'a, candu in urm'a activitátiiei acestui'a amintite s'au facutu in consultárele pregatitoare ale comitetulu pentru causele comune unu proiectu, despre a cáru punctu de manecare si tinta finale, — de-si acest'a pâna acum inca nu au percursu stadiile legale ale discussiunei publice si ale pertractárei dietei, — nu întârdiámu inca acum a Ne esprimá recunoscinti'a nóstra; — cáci Noi ne simtimu chiamati, a ne indreptá atentiunea Nóstra via, in nesuinti'a complanárei cereriloru contrarie, spre tóte acelea momente, a cároru desvoltare este in stare a grábi deslegarea cea intemeiata pre dreptu si cuviintia a problemei principale.

Cu indestulire vedemu, ca in proiectulu acest'a s'au exprimatú consciintia cea via, cá tierile nóstre se tinu un'a de alt'a si s'au primitu de principiu conducatoriu consideratiunea cea neaperata: ca consistinti'a monarchiei va fi asigurata in interesele ei cele mai importante.

Cá resunsu pentru sinceritatea cea adevrata si confidinti'a aceea, cárei'a i-au datú espressionu staturile si reprezentantii adunati la dieta in adres'a loru indreptata prea supusu Nóue, vomu dreptu aceea a sci pre acesti'a asigurati inainte despre aceea, cá Noi recunóscemu modalitátele, cari se motivéza in proiectulu subcomitetulu amintitu in privinti'a consultárei si pertractárei afaceriloru comuni, cá puncte de adaugere acomodate pentru realisarea complanárei constitutionali.

Spre a asigurá succesulu celu iute si multiamitoriu alu astoru feliu de consultári si mai tare, aflámu de cuviintia, a aminti punctele acele principali, in privinti'a cáror'a se vede a fi deman-datu pentru folosulu unei determinatiuni potrivite a trebiloru comune, cá sa-si indrepteze staturile si reprezentantii adunati la diet'a atentiunea deosebita spre acestea.

Ceea ce trebuie sa conservámu negresitu, este unitatea armatei, carea pre lángha unitatea conducerei si a orgenizatiunei interne potrivite, cere si o consunantia a principiiloru in determinarea tempulu de servitiu si a suplementulu armatei.

Totu asiá neaperatu de lipsa cere desvoltarea comerciulu internatiunaliu din tempulu acest'a, precum si conditiunile vietiei ale industriei, cá sa se reguledie vam'a si prin urmare impunerea contributiunei indirecte, carea are o influentia insemnata asup'a productiunei industriale, precum si nu mai putinu monopolulu statulu, pe o basa unitaria si de o forma.

In fine ceru datorii statulu si natur'a cea intima a creditulu de statu, carele sta in legatura stricta cu acelea, pertractarea loru unitaria, cá sa póta fi scutite interesele comerciulu de bani, cari taie totu asiá adencu in viétia in tóte pártile imperiulu, de clatinárele cele fatali.

Noi dorimu, cá sa venimu mai întâiu prin resultatulu lucráriloru dietei facute pre bas'a acest'a, in stare de a delatúra din fundamentu dificultátele, ce privescu la garanti'a aceea a legaturei tuturor statelor carea trebuie sa o padimu, cá pre o emanare nemijlocita a sanctiunei pragmatice, de ori ce periclitare, prin urmare de a contribui si din partea Nóstra la realisarea dorintieloru acelor'a, cari le-au exprimatú staturile s. reprezentantii adunati la dieta in capetulu adressedorulu preaumilite, si cá sa ne facemu drepti cátra pretensiunile constitutionale ale popóreloru din iubitulu Nostru regatu Ungari'a prin denumirea unui ministeriu respundietoriu precum si prin restituiria administrárei proprii municipale.

De óre-ce suntemu determinati, a aduce sistem'a regimulu respundietoriu nu numai in Ungari'a in valóre, ci preste totu, Ne refinemu pentru Noi, a efeptu aplicarea detaiata si realisarea principiiloru, ce suntu de a se intr'uni in privinti'a afaceriloru comune, precum si modificatiunile determinatiuniloru acelor'a din articuli de lege din anulu 1848, in privinti'a cáror'a amu publicatu reflexiunile nóstre in rescriptulu Nostru regescu din 3 Martiu a. c. pe calea ministriloru respundietori, ce au sa se denumésca din partea Nóstra si in contielegere cu staturile si cu reprezentantii adunati la dieta.

Sperámu ca staturile si repr. adunati la diet'a din iubitulu Nostru regatu Ungari'a voru primi espunerea acest'a sincera a tendintieloru Nóstre parintesci cu simtiamentu loialu si voru luá punctele acestea principiali, cari le-amu amintitu Noi, de obiectu alu consultáriloru loru energice, in sa totu deodata corespondietóre cerintiei tempulu, si prin acest'a voru grabi din partea loru realisarea dorintiei Nóstre celei mai intime: ivirea cea asigurata a organismulu constitutionalu alu imperiulu Nostru intregu. Tier'a sta acum'a la pragulu realisárei dorintieloru seie.

Simtiamintele, cari Ne-au determinatu, de a l a s á in mána ei otarirea, ce are sa se faca, cu o cunoscentia adevrata a intereselor ei, despre viitoriulu seu propriu, nu s'a schimbatu.

Cu confidinti'a credemu, ca va succede conlucrárii cei binecuvéntate a vointiei cei bune reciproce, a dá vitoriulu acestui'a unu fundamentu, carele sa fia acomodatu, a aduce tradiitiunile onorabili ale trecutulu in consonantia cu cerintiele presintelui si a asigurá prin acest'a infflorirea loru reinoita cu stabilitate.

Afaceri bisericesci.

In nrii 42 si 43 ai foiei nóstre impartasirámu in estrasu cuventárele Esc. Sele P. Archiepiscopu si Mitropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a, rostite cu ocaziunea tinerei Sinodulu archierescu si a inaugurárei Consistoriulu apelatoriu. Acum aflámu de oportunu a le reproduce in tóta estinderea loru.

Cuventarea,

cu carea Escelenti'a Sea, Domnulu Archiepiscopus si Metropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a a deschisu siediintiele Sinodulu archierescu la Sabiuu in 21 Maiu 1866.

Preasántililoru frati in Christosu!

Conformu institutiuniloru canonice ale sántei nóstre biserici

ne-amu adunatu astadi a patr'a óra in Sinodu, dela tempulu celu scurtu alu reinfiintierei Metropoliei nóstre, ce din indurarea Majestătei Sele c. r. apostolice Franciscu Iosif I. au urmatu in 12/24 Decemvre 1864.

Sinodulu celu dintâia l'amu tinutu cu cu Preasântitulu frate Procopiu alu Aradului in 8 Martiu 1865, in care s'au alesu Preasânti'pa sea Dlu Ioann Popasu, cá Archimandritu, de Eppu alu Eparchiei nou reinfiintiate a Caransebesiului si apoi la reprezentatiunea Sinodului s'au întârîtu si denumitu de atare de cátra Majestatea Sea c. r. apostolica.

Sinodulu alu doilea s'au tinutu in 12 Augustu 1865 pentru esaminarea canonica a nou-alesului si de cátra Majestatea Sea denumitului Episcopu Ioann Popasu alu Caransebesiului, si pentru pregatirea celoru de lipsa la chirotonirea lui de Episcopu.

Sinodulu alu treilea s'au tinutu in 16 Augustu 1865, in care s'au tractatu obiecte tinátore de provinci'a intréga a unei metropolii, precum acést'a o cere Canonulu 34 apostolescu in legatura cu alte mai multe Canóne, cu care privilegiu s'au fixatu unele directive privítore la lucruri bisericesci si scolari.

Acum a patr'a óra ne-amu adunatu in Sinodu, cá cu scumpatate sa implinim cele demandate in Canóne, care prescriu tinerea anuala a Sinodului archierescu cu acelu scopu, cá nici Metropolitul fara judecat'a Episcopiloru sufragani sa nu faca nimic'a mai insemnatu in administrati'a Metropoliei, dar nici Episcopii fara judecat'a Metropolitului sa nu faca nimic'a mai insemnatu in Eparchiele lor; si care Canóne conditionéza dela astfelu de impreuna lucrare a Metropolitului si a Episcopiloru concordia si bun'a intelegere, prin carea apoi se maresc Ddieu prin Domnulu intru Duhulu sântu Tatalu si Fiulu si Duhulu sântu.

Sciu si credu tare, ca Preasántiele vóstre intocm'a cá si mine sunteti petrunsi de bunatátile si urmárite cele mantuitoare, care curgu din institutiunile canonice, ce prescriu tinerea anuala a Sinodului archierescu intr'o Metropolia; sciu si crediu tare, ca Preasántiele vóstre cá si mine sunteti convinsi, ca vitalitatea bisericeii si a darurilor ei atárna dela observarea acéloru Canóne, va sa dica, dela tinerea anuala a Sinodului archierescu la Metropolia; sciu si crediu tare, ca Preasántiele vóstre intocm'a cá si mine, marturisiti, ca numai cu conclucarea armonica si fratiesca in Sinodulu anuala archierescu se potu stabili acele mesuri directive, care suntu capace si apte a aduce Metropoliei nóstre in de obsee, iará eparchieiloru ei singuraticé imparte acéle mangaieri demultu dorite, care de scopu ni le-amu luat noi toti Archiereii, preotii si credinciosii nostri onoratori atunci candu amu pusu tóta silintia nóstra religionaria, morala si finantiala pentru reinfiintierea vechiei nóstre Metropolii de relegea ortodoxa resaríténa si de nationalitatea romana; sciu si crediu tare, ca Preasántiele vóstre cá si mine, posedeti acea convictiune, ca tinerea anuala a Sinódeloru archieresci ne va usurá nóue, Archiereiloru, sarcin'a cea grea a pastoreirii, care ne incetatu ne apasa si in tóte dílele ne aduce fatalitati, cáci trebuie sa marturisim, cumca si astadi suntu multe curse indreptate spre nimicirea ortodoxiei nóstre si spre provocarea de neodihna si de nemultiamire in sinulu clerului si alu poporului nostru credinciosu.

In legatura cu premisele aceste marturisescu sinceru inaintea Preasántieloru vóstre, cumca eu prosperarea Metropoliei nóstre in deslegarea si conducerea norocósa a problemelor si a afaceriloru sele o conditionediu dela acurat'a observare a acéloru institutiuni bisericesci, care prescriu tinerea Sinódeloru anuali archieresci, cáci aceste institutiuni esprima caracterulu celu adevératu alu sántei nóstre maice bisericeii, care este un'a sánta sobornicesca si apostolica.

Déca, Preasántieloru Irati! biserica nóstra este un'a, pentru ca ea este unu trupu alu lui Christosu si se insufletieza de unu duhu alu lui Ddieu si unu capu are pre Christosu, atunci si cárm'a ei trebuie sa fia un'a, ceea ce va fi, candu între Archierei se va pádi unimea Duchului intru legatur'a pácei (Efesseni, III. IV.) prin tinerea Sinódeloru anuali, precum canónele prescriu acele sfátuiri archieresci in Sinóde.

Déca biserica este sánta, atunci cu deosebire Archiereii trebuie sa desvólte astfelu de vietia, incátu sa se pota dice cu Apostolulu: ca Christosu au iubit biserica si pre sine s'au datu pentru dens'a, cá sa o santiésca pre ea, si sa fia sánta si fara prichana, Efesseni IV. 25—27, asia dara si cárm'a ei trebuie sa fia sánta, ceea ce va fi, déca Archiereii voru urmá porunciloru lui Christosu, carele, adunandu-se ei, se va arátá in mijloculu lor, cá in mijloculu acélor'a, cari in numele lui s'au adunatu.

Déca biserica este sobornicesca, adéca, de a tóta lumea, atunci pártile ei trebuie sa aiba între sine o legatura si unu organismu, care sa corespundia unitátiei capului bisericeii si uniformitátiei ei in conducerea cármei acestoru párti singuraticé, cari facu atátea madulare ale unui'a trupu a lui Christosu. — Prototipulu acestei legaturi si a organismului intregéi bisericeii nóstre ecumenice si alu uniformitátiei in conducerea, administrarea si regularea afaceriloru ei, lu aflámu in principiulu sinodalitatiei, care se deduce I. din cuvintele Mantuitorului, cu care au disu Apostoliloru: ca unde suntu doi séu trei adunati in numele lui, acolo este si elu in mijloculu lor, si din acele cuvinte ale lui Christosu, prin care

invatiase, cum trebuie sa se tractedie fratele celu pacatosu, si adéca mai inainte in osebi, si apoi inaintea mai multoru;

H. Prototipulu acestei legaturi si alu organismului bisericeii nóstre, lu aflámu si in faptele Apostoliloru, cari functioná dupa principiulu Sinodalitatiei, s. e. nu unulu dintre ei, ci mai multi, si adéca: Petru, Iacovu, Ioann, Pavelu si dintre barbatii apostolesci Titu, Varnav'a Sil'a si o multime de crestini s'au adunatu spre a decide, ca are pagánulu a se táia inainte de botezu impregiuru séu bá? nu unulu dintre ei, ci ei toti, si cu multi invetiacei si crescini au alesu pre Mathi'a de Apostolu in locul vendiatiurului Iuda, nu ei singuri au alesu pre cei 7 Diaconi pentru slujb'a meselor; ei au fostu acolo si multimea invetiaceilor; din faptele Apostoliloru deducu eu nu numai aceea, ca Archiereii suntu datori a se consultá laolalta asup'a obiectelor mai momentóse ci deducu si aceea, ca fia-care parte constitutiva a bisericeii, precum suntu: Parochiele, Protopopiatele, Manastirile, Eparchiele si Metropoliile suntu datore a tractá in adunári bisericesci, va sa dica in Sinóde affárite loru tinátore de administrati'a economica a Parochieloru, Protopopiatelor, Manastirilor, Eparchieiloru si Metropolieloru, si cá sa ajungemu noi la astfelu de stare normala a trebiloru nóstre bisericesci, scolari si fundatiunali, amu si petitionatu la locurile mai inalte pentru celebrarea unui congressu metropolitanu, care in privint'a acestoru afaceri sa stabiledie unele directive basate pre canóne.

III Prototipulu acestei legaturi si alu organismului bisericeii nóstre dupa principiulu Sinodalitatiei S. Parinti inca l'au sustinutu si ne-au predatu spre pastrare si usuare, precum dovedescu canónele lor; si inca ce este mai multu sántii Parinti au condusu si administratu si regulatu trebile bisericesci dupa principiulu sinodalitatiei inca in tempulu góneloru, care imperatii romani radicasera in contra bisericeii lui Christosu, a archiereiloru, preotiloru si cresciniloru; asia Eusebiu ne invatia ca credinciosii in Asia in véculu alu doilea adese ori s'au adunatu pentru Montanu si aseclii lui, si esaminandu invetiatur'a lor o au declaratu de ateistica; mai multe dovedi de soiulu acest'a se potu aflá in cartea mea „Antorismulu“ pagin'a 119. Cu cátu asiadara mai multu trebuie sa remanentu noi credinciosii principiulu Sinodalitatiei in afacerile nóstre, candu stimu, ca numai pelánga pastrarea invetiaturéi lui Christosu, a modului esercitatu prin apostoli in ducerea trebiloru bisericesci si filantropice, si pelánga pastrarea Sinódeloru celoru prescrie de sfintii parinti si celor'a pretotindenea esercitate, unde biserica nu este espusa volniciei interne séu esterne, vomu adevéri ca suntemu medulari credinciosii ai trupului lui Christosu!

Mai departe, déca biserica este apostolesca si déca sub apostolicitatea bisericeii avemu indatorirea a tiné cu taria invetiatur'a si traditiunile Apostoliloru si a ne indepartá de acelu felu de invetiaturi si dascalii cari suntu contrari Apostoliloru, atunci vedendu noi pre apostoli, ca afacerile lor le sevarsiau dupa modulu principiulu sinodalitatiei, suntemu datori, cá si noi sa seversim lu crárite nóstre conformu principiulu sinodalitatiei.

Din acésta scurta deductiune se vede, ca sinodalitatea este unculu vehiculu, spre a esprime caracterulu santei Maice nóstre bisericeii, carea este un'a, sánta, sobornicesca, si apostolesca. (Va urmá.)

Románii ardeleni fatia cu diet'a din Pest'a.

Dela Oltu in 19 Novembre. Astadi inainte cu unu anu, adéca la 19 Nov. 1865. se deschisera numai diet'a Ardealului, iera astadi, dupa unu anu, — la 19 Nov. 1866. se deschisera dietele tuturor provinciiloru din Monarchia austriaca afara de diet'a Ardealului. — Ardelenii, déca voru sa dietedie si ei, suntu indrumati la diet'a din Pest'a. —

Acésta stare a trebiloru ardeleni, — dupa o vietia plina de activitate si sperantia a aniloru 1863—4, nu póte sa fia tignítore pentru romanulu ardeleanu, care in bine si in reu totu deun'a a iubit autonomi'a patriei sele. —

Purtámu noi vin'a, — ori se ascria altoru impregiurári neataratóre de puterea nóstra, ca astadi ne aflámu in constelatiunea politica de astadi, mai ca e de prisosu a mai vorbi. —

Sa vedemu numai cum ni-amu purtat, si pána unde amu ajunsu dupa intorsatur'a anului 1865? — si sa ne reculegem! A fi constante in impregiurárite cele grele, cá si in cele favorítore, si a tiné lupta cu resignatiune — a fostu si e virtute romana. A lamentá, a descarcá vin'a numai pe unulu si pe altulu, a desperá si a cadé in letargia — e vitiu, e mórté. — Din cuventulu de tron, cu care s'a inchisu senatulu imperialu in var'a anului trecut, unde se intóná conchiamarea reprezentantiloru „legali“ ale tuturor provinciiloru tinátore de corón'a Ungariei, se potura indata observá, ca politic'a interna a monarchiei va luá alta directiune. — Rescriptulu regescu din 1 Septembrie 1865, cu care se convocá diet'a Ardealului pe 19 Novembre a. tr. la Clusiu, nu ne mai lasá nici o indoieála, ca ce ductu au luat trebile ardeleni, si in ce situatiune precaria au devenitu romanii ardeleni, cari inca nu apucasera a-si vedé legea electorala sanctionata, si care de aceea lesne fura respinsi la art. II din 1848. — Consternatiunea loru era

cu atât mai grăsnică, cu cât iluziunile trecutului fusera mai surdidiatoare. — In acestu naufragiu cumplitu eră naturale, că sa se ivésca și confusiuni, fia-care caută după unu obiectu de scapare, și unu paiu pe oglind'a apei inca se paré suficiente pentru sperantia — cu tóte ca valurile marii se intalneau cu nuorii cei grosi ai orizontului, — și tiermurle eră departe. — In fine carmăcii cei probati ai natiunei — reculegându-se — scapara ce eră cu putintia de scapatu, și natiunea i intempinara cu recunoscintia, precum anticii strabuni după lupt'a dela Canae, intempinara pre consularii sei multiamindu-le de aceea, ca n'a u d e s p e r a t u d e s a l u t e a p a t r i e i. —

Eata asta eră situatiunea, candu deputatii și regalistii romani se despartira dela diet'a din Clusiu cu parol'a, ca — între ori ce impregiurări — sa purcedemu numai pe calea activității. —

Pâna aci, de-si lupt'a între pasivisti și activisti eră ferbinte, dara ea eră onesta, obiectiva, și se restrinse între paretii casnici, și in fine se si complană. —

Dela esirea rescriptului din 25 Dec. 1865, prin care ardelenii se chiamara la diet'a din Pest'a, lupt'a partidelor in natiune erupse din nou, și luă unu caracteru pe câtu acutu pe atât și deplorabilu, pentru ca nunumai eră cu totul neoportuna și nepotrivita grelelor impregiurări, in care de nimic'a mai tare aveamu lipsa că de concordia și incuragiare, dara in aceea incepusera a se ataca pâna și onórea și reputatiunea personala cu cele mai necompetate insinuări și recriminări. —

Acestea ocupau tóta ordinea dilei in ó parte a jurnalisticăi române intr'atât'a, încátu mai cu totii uitasera de caus'a cea santa a natiunei, și de mijlocele cele corecte, cu care se conduse pâna aci cu atât'a pietate.

Sa lasămu contradicerele „Gazetei Tranniei“ care in nr. 4 an. 1866 publicandu rescriptulu din 25 Dec. 1865 prin care se chiamau ardelenii la Pest'a, facea următoarea provocare: „Românii că natiune egală indreptatita și indiestrata cu dreptu politicu natiunaleu sancționatu, și prin rescriptulu din urma de nou garantatu, că atare după dictamentulu prudentiei și alu n e c e s i t á t i i credemu ca se voru folosi cu tóta resolutiunea de importantulu acestu dreptu, adeca de dreptulu de a-si alege reprezentantii sei, ca sa aiba cine se incarce pre umerii erculei decisiv'a lupta pentru aperiarea autonomiei patriei și a intereselor, demnității și onórei natiunei sele fatia cu natiunile sorori. Natiunea care nu are altu modu de reprezentatiune legală și validă a intereselor sele, cum sa nu se folosésca de alege-rile escrise de inaltulu regimu cu rescriptulu de mai susu? și cu atâtu mai vertosu, cu câtu ca participarea la alegeri cu rezervările cerute de precautiunea politica, nu ne pôte pre-judecă continuității nóstre de dreptu politicu natiunaleu, nici aperiării autonomiei și intereselor patriei. — Chiaru și unde amu fi numai vr'o 2—3 alegatori sa-si dea voturile numai acelor'a, despre cari suntu convinsi, ca voru aperiă interesele natiunei române că atare.“ — Si după tóte acestea cine au combatutu mai târziu fără mila pre toti acei'a, cari au participatu la aceste alegeri, că insusi „Gazet'a Transilvaniei“, și corespondentii ei.

Sa uitămu și de articulării cei fără de nici ó modestia și moderatiune a unui Dr. tineru din Blasiu, care pôte sa fi studiatu fôrte bine pe Eusebie, dara care e mai puțin competentu de a descali pe toti veteranii preoti și burocrati români, cari au imbe-trânitu in scól'a cea amara a aperiării natiunei sele mai înainte de candu dlui parasisse laptele maicei sele. —

Sa uitămu și de altii asemenea chiamati și nechiamati, cari socoteau ca jurnalistică româna e ó crăjma in care se pôte mascări ori-cine după placu. — Sa comorâmu puțin numai la acela barbatu român, care cu placere se lase a se titulá de chefulu jurnalistică române. — Acest'a in locu de a-si întrebuintiá pên'a sea cea detersa spre a intermediá și apropiá opiniunile și divergentiele partidelor natiunale, — in locu de a provoacă la esemplulu anticiloru greci, spre a pune la ó parte certele casnice macaru pâna va trece pericolulu comunu; — in locu de a apelá la solidaritatea natiunale, — eata ca-lu vedemu a se pune in fruntrea intrigelor, a plouá prin tóte jurnalele române unu cielu de articuli plini de suspiciuni și incriminări personali, a urgisi pre Archierei, a prigonii pre preotime, a improscá pre oficiali, a scóte cele mai veninóse pumnare, și a isbi in drept'a și in stâng'a, in partea contraria, câtu și in ómăii partidei sele proprie, încátu socoteai, ca omului acestu'a nu-i mai lipsesce alt'a decâtu molitv'a cea mare, a Stului Trifonu. — Si acestea tóte — fratiloru — in-tr'unu tempu, candu natiunea avé mai mare lipsa de a scapá de íspite. — Si după ce cu tóta acésta revólta succesera că barbati natiunei pre la finea lui Augustu, cu ocasiunea asociatiunei transilvane la Belgradu, sa se intrunésca in-tr'ó conferintia, și sub presiuni ambiloru Archierei, că capi ai Congreselor natiunale, in cointielegere armonica cu mai multi membri ai comitetulu permanente și cu alti barbati ai natiunei, sa otáresca tramiterea unu'a dintre Archierei in deputatiune natiunale la Majestate cu unu memorandu asup'r'a situatiunei presente, — eata ca puțin după aceea se scóla jupiter jurnalisticu cu tóte fulgerile și trăsнитеle mi-

litiile sele in contr'a acestu conelusu și a ablegatulu designatu și — pre candu Serbii, Croatii, Slavonii, Rutenii, ba chiaru și Magiarii, concredu conducerea trebiloru sele la Archierei sei primati, elu se aiépta insusi la acésta demnităte, la care nu l'a chiamatu nimenea, și de care nici nu e harnicu, — cersiesce plenipotentia generală a natiunei data Archiereilor sei și comitetulu permanente, dara sa abata și pre natiunea după terenulu celu firmu alu legalității ei, pe rip'a cea periculósa a odiosei petitionári. — Si tóte acestea le puseră in miscare cu ó arogantia, ce fu démna de fiasculu celu ridiculosu, cu care si-a incheiatu manevrele.

De-si aceste atentate in contr'a natiunei se respira că fumulu, și se topira că cér'a de fati'a focului, totusi — durere! — ele tinura causa natiunalea incurcata și opăcita mai unu anu de dile. —

Trist'a acésta esperientia pôte acum fi esperientia destulu de scumpu pentru natiune, că ea in fine sa se reculega.

Nu vréu sa ieu de aci ocasiunea de a condemna ori justificá mergerea deputatiloru ardeleni români la Pest'a. Cestiunea acésta ó voiu discutá cu alta ocasiune mai cu deadinsulu.

Insa după ce e fapt'a complinita, că natiunea in-tr'unu intervalu de unu anu inca nu s'a pututu otári la ó actiune solidara, — după ce missiunea unei deputatiuni natiunale la Majestate, ce se otárise in Belgradu, s'au eludatu, — după ce usurpaciunea aceloru doi asiá numiti plenipotintiari a făcutu fiasco, iara după tóte acestea ó actiune nóva solidara este pentru acum in graba de nu imposibile, dara celu puțin întârdiatu, — nu remâne alta, decâtu deputatii români alesi — multi puțini căti suntu — sa iea — după cum dise redactorulu „Gazetei Transilvaniei“ mai susu — „pe umerii cei erculei“ decisiv'a lupta pentru aperiarea autonomiei patriei și a intereselor, demnității și onórei natiunei sele. —

Estu mijlocu ultimulu scapá natiunea de compromisiune și cu ocasiunea dietei elusiane.

Si fiindca jumetate din deputatii alesi români, ce s'au dusu déjà la Pest'a, nu voru veni la cesti ce au remasu acasa, iara ei singuri acolo fără cei de acasa cu greu voru pôte face ó actiune ponderósa in caus'a natiunalea, apoi remanerea acestor'a mai ca nu numai are nici ó insemnatate, nici se va mai creștá unde-va, „după dictamentulu prudentiei și alu n e c e s i t á t i i,“ și cei ce au remasu acasa sa se duca la Pest'a, și in-tr'unindu-se cu cei de acolo, sa formeze ó falanga solidara pentru aperiarea causei și onórei natiunale. —

A merge la Pest'a — chiaru după rescriptulu convocatori — nu insemnéza a-si negá terenulu, ci a si-lu aperi.

Ce e dreptu acest'a e celu mai drasticu, dara singurulu mijlocu de a scapá de compromisiunea totale a natiunei, — si eu amu mare sperantia ca deputatii români in-tr'unindu-se, voru intempiná din nou recunoscintia natiunale, „C a n u a u d e s p e r a t u d e s a l u t e a p a t r i e i.“

Scrupulositățile ce au obvenitu si voru mai obveni că obiectiuni in contr'a acéstei mergeri, le voi respinge in unulu din nrii viitori. —

In fine deca mai pôte cine-va contribui la reabilitarea deplinei consolidării natiunale, apoi acésta e numai jurnalistică româna. Români sa mai inceteze dela atâtea suspiciuni și incriminări, iera redactorii sa se faca questorii moralității jurnalistică. —

Amu onóre s. c. l. —

Olteanul.

Eveniminte politice.

Sabiu in 9 Novembré.

Dietele deschise suntu in activitate.

Rescriptulu prin care s'a redeschisu diet'a uniguresca l'amt' vedutu in cele ce amu reprodusu pre scurtu si pre care astadi-lu reproducemu intregu. In dietele de dincolo de Lait'a s'a asternutu in tóte unu biletu autografu alu Majestăției Sele Imperatului dela 13 Octobre a. c. celelalte afaceri nu au insemnatate politica, ci mai multu economica administrativa. Pâna in momentulu de fatia nu avem ce-va mai insemnatu dela dietele redeschise, putemu in sa insemná despre diet'a ung. ca diarietele uniguresci suntu nemultiamite cu rescriptulu, pre candu cele nemtiesci mai cu sêma cele vienesse dicu, ca unigurii numai se prefacu ca suntu nemultiamiti, mai târziu se voru face, ca ei pentru bunulu păcei voru cer-că a se invoi si cu cele cuprinse in rescriptu; căci numai in tipulu acest'a voru ajunge si mai curendu la dorintiele lor cuprinse deja si in mentiunatululu rescriptu.

Caletori'a locutiitoriului Galitiei la Vien'a da ansa la versiuni despre instituirea unei cancelarie aulice galitiane, a cărei cancelariu presumpțivă aru fi principele Jablonowski.

Din afara suntu scirile fôrte rari. Din Franca se spune ca comisiunea pentru reorganizarea armatei va ugu efectivu de pace de 600,000 feciori și ó reseva de 400,000 feciori. Prelanga acésta introducerea gardelor pentru aperiarea patriei. La tempu de nevoia, Franca aru pôte pune după acestu planu 1,000,000 soldati in campulu de lupta.

Despre Angli'a se dice că s'a saturat de politic'a neintre-venirei și ca are de scopu a se amestecă în tóte cestiunile euro-pene. Cu acést'a sa punemu în legatura scirea ca cu ocaziunea petrecerei printului de Wales în Petersburg l'aru fi rugatu pre acést'a Mitropolitulu Filaretu de Moskwa sa intrevina la Regina Victoria în favórea creștinilor din Orientu.

Din Constantinopole se telegraféza ca insurgentii în Cret'a s'a retrasu pe muntele Id'a.

Brasiovu 6/18 Novembre 1866.

Déca amu mai tacea asupr'a celor ce se desfasurara în o-rasiulu nostru cu atât entuziasmu (?) în dilele trecute, amu deveni judecati ca séu le despretiuimu séu nu simțimu. Dar fiindca aceste sunt actiunile unoru doi barbati pe care îi pretiuim natiunea și fiindca ele datandu-se din Brasiovu și publicandu-se prin jurnale sa nu se créda ca și noi avem merite la acestea, amu cugetatu sa dăm deslusire. În Nr. 86 alu „Gaz. Tr.“ Dlu Redactoru sustine pe lângă tóta demintirea facuta în Albina Nr. 83. de D. I. G. ca serbarea dilei de 14/26 Octobre s'a intemplat; acést'a e unu momentu, și Telegramulu din Nr. 87 alu „Tel. Rom.“ ca plenipotentia unoru brasioveni pentru Bariliu și Ratiu adi inapoindu-se s'a ruptu e alu doilea momentu, care ne silescu câtu de obiectiv a dá publiculu deslusire.

Incátu pentru serbarea dilei de 26 Oct. Dlu Directoru alu Gimnasiulu catolicilor de aici, Iacobu Muresianu, desceptandu-se într'o di cu ide'a de serbare ne și surprinse într'unu numeru alu jurnalulu seu, ca brasiovenii aru vrea sa serbeze numit'a di, pe candu pre la noi, fatia cu constelatiunea presenta politica, precum pré adevératu dicu cei cinci insi din Turd'a, nimeni nu putea nici visá de o astfel de serbatóre. Ce e dreptu Dlu Redactoru precum pe publiculu jurnalulu Dsale astfel mai multu nóna ni-a cantatu și descantatu despre acea serbare incátu ómeni de-si a-própe totusi minune nu-lu audiá. Destulu ca Ds'a a otaritu vremu nu vremu sa ni o impue și nóua, fára cá sa se fi prinsu ce-va din ideile Dlui de brasioveni.

Dlu Redactoru dice ca „Mercuri reprezentantii bisericeii din cetate s'au fostu invoitu la serbare și unu membru a luat asupra-si contielegerea cu preotimea. Domni'a-lui séu glumesce séu gresiesce, fiindca între reprezentantii n'a fostu nici o vorba.

Déca este ce-va adevérat atunci póte Dlu N., sócrulu Dniei sale, a fostu acelu membru, care nu e reprezentantu. Dlu Muresianu scie ca atâtu de puțin putú castigá pe brasioveni pentru ide'a de serbare, câtu de puțin resultatu avú venirea Dsale în Casin'a romána în sér'a de 26 Oct. spre a încercá câtu de câtu o serbare, dar neaflandu ací nici umbra de ide'a Dsale, dupa ce siediú vr'o câte-va minute retrasu într'unu còtu de odatá se facú neveditu și diu'a de 26 trecú cá și cându n'aru fi mai fostu nici vorba de serbarea Dlui Muresianu. Deci dára Protopopulu se vede și se scie ca nici o influentia n'a întrebuintiatu, cu atâtu mai puțin cu câtu erá siguru din argumintele cu care se impunea serbarea, ca nu prinde locu la nime de ai nostri. Sa fi fostu ce-va și de dómne ajuta dela D. Muresianu, brasioveni cá unii cari a cetitu în fói'a Dlui articulu cari defaimau Sabiulu și inaltiau Blasiulu s'a convinsu despre tendintra Dsale. Nu mai puțin puteau acésti brasioveni sa asculte buciurarea acei fói'e, care îi bajocuri mai eri fára nici o maniera în modulu celu mai neomenitu.

D. Muresianu buciurma ca se serbá diu'a de 26 Oct. în Brasiovu și buciurma fondu pré lângă ea, fiindca Dlui patimesce de mancarimea de fonduri, asiá proiectá fondulu banulu natiunalu, pentru care nu putú unu entuziasmá decâtu pe nisce tineri neesperti, pentruca alti au inveliatu minte decandú cetira iú „Concordia“ și „Umoristu“ ca fondulu Gazetei și alu lui Sincai s'au infundatu cu totul incátu nu li semai scie dóra nici de urma. La acésta impregiurare amu vré sa-i spunemu dlui Muresianu odata pentru totu deun'a, cá sa mai incete cu agitárele între studentii gimnasiulu nostru romanescu, ca Dlui cá Directoru gimnasialu va fi sciindu, ca între studentii nu se potu face colecte fára scirea și incuviintierea profesoriloru respectivi și a parintiloru lor. Noi credemu, ca directiunea gimnasiulu nostru va luá mesurile cuviinciose de a ciontá astfel de amestecu alu streiniloru între tinerimea nóstra.

Dlu Muresianu caute-si de scóla și de fói'a sea și nu mai umble tragendu copii în lucruri asiá de momentóse precum e infintiarea unei academii de drepturi.

Ce se atinge de plenipotentia pentru Bariliu pentruca on. publicu se póta pricepe mai bine telegramulu din „Telegrafulu Român“ trebuie sa spunemu, ca înainte cu vr'o câte-va septemáni Dlu Bariliu puse în cerculatiune o plenipotentia spre subscriere, cá densulu dimpreuna cu dlu Dr. Ratiu sa póta merge la Vien'a pentru predarea unui memorandu în caus'a natiunala, dar mai cu séma pentru efeptuirea unei bance ipotecarie spre inaintarea negotiulu (pasulu cestu din urma nu se afla în plenipotentia emisa din Blasiu, se vede deci ca erá anume calculatu pentru cetatienii negotiatori din Brasiovu). Li se spuse acestor'a ca cu procedur'a acést'a suntu invoiti amendoi Mitropolitii, ba și ca ei insi aru fi

recomendatu numitele persóne, dupa ce densii s'aru fi retrasu dela conducerea causei natiunale; sa se faca câtu mai curendu pentru ca e periculum în mora. Professori, Preoti și amploiatii nu trebuiescu inserisi pentruca acést'a e lucru mare și densii cá ómeni ce nu suntu independenti, n'aru fi bine sa se compromita.

Brasiovenii nostri la acestea, despre care îi incredinția barbati de stima, și acum cá totdeun'a în cause natiunale nu vrura sa fie cei din urma și asiá unii subscrisera, eara alti respinsera.

Intre acestea sosescu sciri informatóre din Sabiulu și din Clusiu, din care ómenii nostri vediura, ca au fostu insielati în modulu celu mai uritu și asiá cerura cu mare inversiunare plenipotentia îndereptu, carea dupa multa staruintia o și recapetara și o nimicira. Nu vremu nici decâtu a ne da judecat'a nóstra asupr'a purtárei Dlui Bariliu, ci lasámu cá on. publicu se judece între faptele și vorbele D-lui.

Rosi'a (lângă Sabitu) 16 Novembre.

În „Hrm. Ztg. v. mit dem S. Botten“ nr. 267 cetirámu mai în dilele trecute un'a notitia, ca în 8 Nov. c. n. vrendu doi Cornatieleni sa furu unu calu a unui sasu din Rosi'a, s'au intemplat, ca unu furu s'au omoritu și celalaltu nu s'a potutu prinde.

Socotindu ca p. t. publicu cetitoriu va fi curiosu a aflá mai multe în caus'a acést'a, miiau voia ai impartasi din isvoru siguru urmatórele:

Locutoriuulu din Cornatielu O. M. s'au dusu în nisce treburi ale sale în 8 l. c. în Rosi'a, și acolo s'au intálnitu în birtu cu unu sasu din Rosi'a, care erá cam cunoscutu, ca-i place a calari pe cai straini. Ací petrecura amendoi pâna cátra séra, candu Cornatielenulu plecá cátra satulu seu; — nnde sér'a veni și sásulu seu din birtulu dela Rosi'a cu unu calu. — În casa la romanulu din Cornatielu, ce s'au întielesu amendoi e inca unu sécretu, — atât'a se scie, ca s'au suitu amendoi pe calu, și au pornitu pe nópte cátra Rosi'a. Ajungandu la marginele hotareloru, — se vediura de odata impresurati de vr'o 5 sasi din Rosi'a, între carii erá și posessorulu calului. — Sasulu de pe calu fu asiá de fericitu de fugi fára a fi prinsu? dar romanulu avú nenorocirea de a fi dusu, dupa vr'o cate-va gioldituri dar bune, în satu. Ací în cas'a cancelariu lu legara, spendiurandu-lu cu picioarele de grinda, lu desbracara de haine si-lu batura cu nisce sbice de boi și lu maltrataru reu. Dar cá sa puna verfu tiraniiloru, lasandu pe Cornatielenulu ací legatu, se dusera la tiganulu X. arsera clestele în focu, se re'ntórsera iera la cancelaria și cu acelea îi rupsera nasulu și pelea cu carnea de pe trupu. Mai mergendu dupa acést'a în carcama, poruncira tiganulu sa le arda un'a panta (sina) și cu aceea apoi lu fripsera pe fóle, spate și grumadi. Dupa atâtea chinuri grele, betulu omu cadú la pamentu, — dar neparendu-li-se ca aru fi muritu, i implantara și furcoiulu în capu deasupr'a ochiloru, și nemergendu furc'a de feru prin capu, cum socoteau ei, impingeau cu piciorulu de córnelu furcei, numai sa mérga totu. — În chipulu acést'a si dede sirmanulu sufletulu. Cum s'a veditu dupa aceea la cercetare, capulu lui au fostu totu sdrobotu, diati în gura nici unulu, și ráni pe spate. Tirani'a au fostu de stulu de mare, dar durerile lui și mai mari. — Amu inca a observá, ca la actulu acést'a ingrozitoriu au luat parte și membrii din diregatori'a locala, ba se aude ca chiaru și dlu notariu localu Fl. — Oamenii suntu în cea mai mare asteptare, ca ce va urmá de aici, și se mira ca de-si au esitu comisi'a judecatorésca la fati'a loculu totu se mai afla ucidiatori lu pe picioru liberu. — Acestea s'au intemplat în anulu mantuirei 1866.

Despre acestea sunt respundietoriu

Simeone Trifu, juristu abs. și conc. de advocatura.

Nr. 43—1 Concursu.

Pentru ocuparea postulu de invetiatoriu la scól'a comunale gr. or. din Cricáu în Comitatulu Albei-inferióre, se deschide concursu pâna în 25 Novembre a. c. st. v.

Cu acestu postu e impreunatu unu salariu anualu de 100 fl. v. a. din fondulu scolaru, quartiru liberu, și lemne de incalditu.

Competentii voru avea a asterne rogárele sele pâna în 25 Novembre a. c. provédute cu documinte:

1) ca suntu de religiunea gr. or.

2) ca posedu purtare buna politico-morale; și

3) ca suntu pedagogi, séu clerici absoluti.

Petitiunile respective an de ale adresá cátra subscriulu Inspectoratu scolare.

Alb'a-Iuli'a 1. Novem. 1866.

Alexandru Tordasiánu

Adm. Prot. și Insp. distr. scol.

Nr. 44—1 Publicare de Concursu.

Devenindu statiunea de invetiatoriu a scólei comunale gr. or. din comun'a Dealu vacanta, se escrie prin acést'a concursu pâna la 25 Nov. 1866.

Cu acést'a statiune e impreunatu unu salariu anualu de 60 fl. v. a. care se platesce toamna cu mustu din comuna, quartiru liberu și lemne de focu eate voru fi de lipsa pentru incalditu.

Doritorii de a ocupá acestu postu de invetiatoriu, au de a-si substerne cererile sale scrise de mána propria și provédute cu documintele recerute: cumca suntu pedagogi séu teologi absoluti, și ca sciu tipiculu și cantárele bisericesci, — la venerabilulu scaunu protopopescu gr. or. în Sabesiu pâna la terminulu defiptu.

Dealu în 6 Nov. 1866.

Comitetulu parochialu.